

TARİH: 08.12.2023

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ
خَلَقْنَا تَفْضِيلًا

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ، أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ، وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ، أَلَا
لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَى أَعْجَمِيٍّ، وَلَا لِعَجَمِيٍّ عَلَى
عَرَبِيٍّ إِلَّا بِالنَّقْوَى..

VEDA HUTBESİ VE İNSAN HAKLARI

Kıymetli kardeşlerim!

Allah Teâlâ, insanı yaratmış ve onu mahlukatın en şerefli kılmasıdır.¹ Bunun en büyük delili, insanı yeryüzünde halife tayin etmesi, yarattığı birçok varlıktan üstün kılması ve ona sorumluluklar yüklemesidir. Bu durumu yüce Rabbimiz Kur'an'ı Kerim'de; “**Andolsun biz Âdemoğluna şan, şeref ve nimetler verdik; onları karada ve denizde taşıdık, kendilerine güzel güzel rızıklar verdik ve onları yarattıklarımızın çoğundan üstün kıldık.**”² buyurarak ifade etmektedir.

Değerli Kardeşlerim!

Dünyadaki bütün insanlar, dil, ırk, renk, cinsiyet, milliyet ve sosyal konumuna bakılmaksızın saygı değer varlıklar olup yaşama hakkına sahiptirler. Kişinin kendi tercihi olmadan sahip olduğu bu farklılıklardan dolayı, hemcinslerini dışlaması, küçük görmesi, onlara karşı üstünlük taslaması dinimizin kabul edebileceği bir davranış tarzı değildir.³ Bu farklılıklar, ayrışmak ve kendimizi büyük görmek için değil; tanışmak ve kaynaşmak için verilmiştir.

Muhterem Müminler!

Allah Resulü (s.a.v.) irat ettiği veda hutbesinde, insanın canının, dininin, aklının, şerefının, neslinin ve malının korunmasına vurgu yapmıştır.

Asırlar önce Efendimiz tarafından her bir cümlesi veciz ifadeler içeren Veda Hutbesi aynı zamanda, evrensel insan hakları beyannamesinin temelini de teşkil etmiştir. Efendimizin bu hutbesinde dikkat çektiği hususlar etrafında birleşen dünya devletleri II. Dünya Savaşı'nın akabinde Birleşmiş Milletler Teşkilatınca ilan edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine imza atmış ve bu haklar koruma altına alınmıştır.

Muhterem Kardeşlerim!

İnsan hakları kuralları imza altına alınmışsa da, tam anlamıyla uygulama safhasına geçirilmediği sürece bir anlam ifade etmemektedir. Kimi coğrafyalarda hassasiyetle bu kurallar üzerinde durulurken, kimi bölgelerde de dünyanın gözünün önünde çocukların öldürülmesi, insanların kılığa ve açlığa terkedilmesi, bütün bu kuralları koyan ve imzalayanlar tarafından sadece izlenmesi, ya bu kuralların uygulanmadığına ya da yerine ve kişilere göre uygulamaya geçirildiğine işaret etmektedir. Nitekim bugün insanlar için hayati değer taşıyan hakların aşındığı, hatta korunamaz hale geldiği görülmektedir. Silahla ve savaşla hiç bir ilişkisi bulunmayan masum çocuklar, kadınlar ve yaşlı sivillerin yaşam hakları dünyanın gözü önünde ellerinden alınır olmuştur.

Aziz kardeşlerim!

İnsanların tüm haklarının ayaklar altına alındığı bu günlerde, kime karşı yapılırsa yapılsın zulüm ve haksızlıktan bütün insanlığın kurtulmasını umuyor, bütün insanlara hak ve adalet ölçüleriyle davranılacak adil bir dünya temenni ediyorum. Hutbemi Hz. Peygamber'in şu hadisiyle bitiriyorum: “**Ey insanlar! Rabbiniz birdir. Babanızda birdir. Hepiniz Ademin çocuklarıdır. Âdem ise topraktır. Arap'ın Arap olmayana Arap olmayanında Arap olana üstünlüğü olmadığı gibi kırmızı tenlinin siyah tenliye siyahın da kırmızı tenliye bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvadır. Allah yanında en kıymetli olanınız Ondan en çok korkmanızdır.**”⁴

Hollanda Diyanet Vakfı

¹ İnsan, 76/1-3

² İsrâ, 17/70.

³ İbn Hanbel, 5/411.

⁴ İbn Hanbel, 5/411.